

"ויעש כן אהרון" (ח,ג)

אומר רש"י על הפסוק 'מגיד שבחו שלא שינה', מה הכוונה שלא שינה? מה הוא לא שינה? כתוב שאהרון הכהן היה משכין שלום בעם ישראל, וידוע שמותר לשקר בשביל השלום, אומרת התורה שכשאהרון הכהן הדליק את המנורה, הוא עשה כזה אור ליהודים, שהם השלימו כבר מעצמם אחד עם השני, והוא לא היה צריך לשנות מהאמת כדי שישלימו, וזה מה שרש"י אומר 'מגיד שבחו שלא שינה'.

ר יהושע מאוסטרובה

א נקוד'ה

"ובהקהיל את הקהל תתקעו ולא תריעו" (י,ז)

מי שמבקש להוכיח את העם צריך לדבר אליהם בשפה יפה ובדרכי נועם, וזה 'ובהקהיל את העם תתקעו' - מלשון תקיעת כף באהבה ורעות, 'ולא תריעו' - שלא תתייחסו אליהם כרעים וחטאים חלילה, כי אז לא ישמעו לכל דברי המוסר.

מגדנות לחזקיהו

"והמן כזרע גד הוא" (יא,ז)

הגמרא אומרת ביומא 'גד' - שהיה מגיד להם לישראל, מה שבחורין ובסדקין, והגמ' מסבירה כיצד: שנים שבאו לפני משה לדין, אמר להם לבוקר משפט, שואל ה'חתם סופר' לכאורה, ידוע מאמר חז"ל, שתורה לא בשמים, ואיך חתך משה את הדין על פי המן? והוא עונה שבאמת פסק דינו של משה, היה על פי ההלכה, אבל אם היה אחד שערער על פסק דינו, אז הוא נוכח על ידי המן, שהצדק עם משה רבינו.

חתם סופר

"לָמָּה נִגְרַע לְבַלְתִּי הַקָּרִיב אֶת־קִרְבֹּן יְהוָה בְּמַעֲדוֹ" (ט,ז)

עצם השאלה "למה נגרע" מראה שהם עדיין לא הגיעו לדרגת ענווה ורק בשביל זה הם נדחו לפסח שני.

מקור ברוך

הגיליון לזכות ולבריאאות אדונינו מורינו
ורבנו ר' ישכר דוב בן מרים שליט"א

"ואם באחת יתקעו ונועדו אליך הנשיאים ראשי אלפי ישראל" (י,ד)

לכאורה, מובן שבכדי לאסוף את כל עדת בני ישראל היה צורך לתקוע בחצוצרות, כי הרי אין אפשרות שישלחו שליחים לשישים ריבוא אנשים להזמין כל אחד, אך לשם מה הוצרכו לתקוע בחצוצרות בכדי להזמין את הנשיאים, וכי טירחה רבה היא לזמן שנים עשר איש למקום אחד? אלא עונה הרלב"ג שזה היה כדי לא לעורר קנאה בין הנשיאים, כי אילו היו קוראים לכל אחד בנפרד, היה מקום שיקנא נשיא אחד בחבירו שנקרא מוקדם יותר ובזה נראה כאילו מחשיבים אותו יותר. לפיכך השתמשו בחצוצרות שעל ידיהם הוזמנו כל הנשיאים בבת אחת.

הרלב"ג

"בהעלתך את הנרת אל מול פני המנורה" (ח,ב)

כשיהודי רוצה להעלות את עצמו ברוחניות, צריך הוא להתחבר אל הצדיק, כשרוצים "בהעלותך את הנרות" - נר ה' נשמת אדם" אזי "אל מול פני המנורה" - צריך ללכת לצדיק שהוא פני המנורה - פני הדור ומאיר את הדור.

ר' מ"מ מרימינוב

"ויקרא שם המקום קברות התאוה כי שם קברו את העם המתאווים" (יא,לד)

בפסוק כתוב שקברו שם את כל 'העם התאווים', א"כ למה המקום נקרא "קברות התאוה" ולא "קברות המתאווים", אלא היות וכולם ראו את עונשם של אלו שנקברו שם, זה גרם להם לקבור את התאוה שלהם עצמם, ולכן כתוב "קברות התאוה"

בינה לעתים

"כן עשה את המנורה" (ח,ד)

אומר רש"י "מי שעשאה", מה הכוונה בדברי רש"י? מי עשה את המנורה? אהרון? משה? אלא אומר הדברי יחזקאל שכדי להראות שלא רק אהרן או משה עשו את זה אלא כל יהודי מסוגל להגיע לדרגה הזאת שיעשה את המנורה.

דברי יחזקאל

"ויחר אף ה' מאד ובעיני משה רע" (יא,י)

מפרש ה"אמרי חיים" כך: 'ובעיני משה רע' – משה היה לו רע בזה שהקב"ה "ויחר אף ה'" למשה היה רע שהקב"ה כועס.

אמרי חיים**"שטו העם ולקטו" (יא,ח)**

אמר פעם ר' מ"מ מרימינוב, אין שטות יותר גדולה מבן אדם שמתנייג מאד לפרנסתו, כי הפרנסה מאת השם הוא, וזה גם מה שמרומז בפסוק 'שטו' מלשון 'שטות' והסיבה היא כי "לקטו", כי התייגעו ללקוט.

ר' מ"מ מרימינוב**"ויקם העם כל היום ההוא וכל הלילה וכל יום המחרת ויאספו את השליו, הממעית אסף עשה חמרים" (א, לב)**

יש להקשות, למה אספו דווקא עשרה חומרים ולא יותר או פחות. ואפשר לבאר, על פי דברי הגמ' במסכ' פסחים, שמהלך אדם בינוני הוא עשר פרסאות ביום. וכן על פי דברי הגמרא בברכות, שמחנה ישראל היה ג' פרסאות על ג' פרסאות. ולפי זה הכל מובן, שהרי המן היה סביבות המחנה, וא"כ "הממעית" היה זה שהתגורר באמצע המחנה, והיה לו ללכת שלוש פרסאות בכל פעם, פרסה וחצי בהליכתו ופרסה וחצי בחזרתו. וכתוב כאן שאספו "כל היום ההוא וכל הלילה וכל יום המחרת", שהם שלושה ימים, יוצא שהיה אפשר ללכת שלושים פרסאות באותו הזמן, מפני שמהלך אדם בינוני ביום הוא עשר פרסאות. ולכן "הממעית אסף עשרה חומרים", כי הוא היה יכול ללכת עשר פעמים, כשבכל פעם הלך שלוש פרסאות, מתוך השלושים הנ"ל, ואסף חומר אחד, ובסך הכל היה לו עשר חומרים. אבל "המרבה" היה זה שגר בקצה המחנה, שלא נזקק להרבה זמן בהליכתו, והיה יכול ללכת הרבה יותר.

מבחר הפנינים

שאל הרה"ק רבי יעקב אריה מראדזמין זי"ע, כיצד יכול היה משה רבינו להיות שפל בעיניו, אחרי שראה שדווקא הוא נבחר לדבר עם הקב"ה? ותירץ, שמשה רבינו דימה בנפשו שזכה לכל ההשגות ומצא חן בעיניו יתברך, לא בגלל מעלותיו וגדלותו, אלא אדרבה מחמת שהוא אין ואפס, כי 'זבחי אלוקים רוח נשברה' (תהלים נא, יט) והקב"ה מחבב להשתמש בכלים שבורים.

"והאיש משה עניו מאד מכל האדם" (יב,ג)

למה התורה כותבת את הפסוק הזה דווקא במעשה של מרים? מה השייכות של זה לפה? אומר הרוזינר שהרי משה רבינו היה מלך וכתוב ש"מלך שמחל על כבודו אין כבודו מחול", אז מה הוא יעשה עם מרים? לכן כותבת התורה דווקא פה שמשה היה עניו, וכזה עניו גדול שהוא החזיק מעצמו מלך, וממילא זה מנקה את חטאה של מרים.

הרוזינר**אזיס ווארט**

"זכרנו את הדגה אשר נאכל במצרים חנם את הקשאים ואת האבטחים ואת החציר ואת הבצלים ואת השומים" (יא,ה)
 כתוב במדרש שבמן היה כל מיני טעמים, והיה כל אחד מישראל טועם כל מה שהיה רוצה. שאל פעם הרה"ק החידושי הרי"ם זי"ע, במה קיימו ישראל במדבר את מצות גמילות חסדים אם כל אחד קיבל את כל מזונותיו מדי בוקר? ותירץ, שהעשיר היה מלמד את העני את טעמים של המאכלים הטובים שהעני מעולם לא הכיר, כדי שגם הוא ידע לחשוב עליהם ולטעום טעמים באכילת המן.
ליקוטי הרי"ם

"וכל ביתי נאמן הוא" (יב,ז)

משה רבינו היה בכל מקום עם הקב"ה, והיה יכול לקחת את כל הדרגות, ואת כל ההשגות, אבל אם כל זאת משה רבינו לא לקח לעצמו כלום, אלא רק מה שהקב"ה נתן דו, זה מה שמעיד הכתוב, "וכל ביתי" – גם בתוך ביתי "נאמן הוא" - ולא לקח כלום אלא מה שהקב"ה נתן לו.

הרב מוורקא**"למה נגרע לבלתי הקריב את קרבן ה' במעדו" (ט,ט)**

מה הכוונה "במעדו"? לכאורה המילה מיותרת? אלא כל יהודי שעושה מצווה, הוא חלק מכלל ישראל ולכן כולם חלק במצווה שלו, הם באו ואמרו שבחג פסח הראשון כשכולם הקריבו קרבן פסח, הם לא הרגישו חלק מזה, אז ענה להם משה שבגלל שאתם מקבלים הזדמנות של פסח שני, אזי בפסח ראשון לא החשיבו אתכם בתוך כלל ישראל

דברי חיים